

ด่วนที่สุด
ที่ สค ๐๐๐๑/๑๕๙๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ ๗๗๕
วันที่ ๖ มี.ค. ๒๕๕๑ เวลา ๑๔.๔๙

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๒๘ อาคารพญาไทพลาซ่า ชั้น ๒๗ กทม. ๑๐๕๐๐

๕ กันยายน ๒๕๕๐

สวค. ๔/๑๐๐
วันที่ ๕ มี.ค. ๒๕๕๐
เวลา ๑๕.๔๙

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน และเป็นธรรม" จำนวน ๑๐๐ ชุด

ตามที่สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๐ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๐ ได้มีมติเห็นชอบให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง "การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน และเป็นธรรม" ต่อคณะรัฐมนตรี นั้น

ในการนี้ สำนักงานสภาที่ปรึกษาฯ จึงขอส่งความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าว เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวพรรณราย ชันธกิจ)

เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักกิจการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐-๒๖๑๒-๘๒๒๒ ต่อ ๒๒๕

โทรสาร ๐-๒๒๑๖-๕๒๒๒

ที่ สศ ๐๐๐๑/๖๕๕๔.๑

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๒๘ อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท กทม. ๑๐๕๐๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรื่อง "การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน และเป็นธรรม"

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเห็นว่า ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่ง มีความสำคัญต่อประเทศในอันดับสูง เนื่องจากเป็นทั้งแหล่งอาหารที่ใช้เลี้ยงคนในประเทศ และเป็นแหล่งสร้างรายได้ของประเทศ รวมทั้งความสำคัญในการช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศของประเทศ ในขณะที่ภาครัฐก็ให้ความสำคัญโดยมีนโยบายที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๐ ได้มีมติให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง "การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน และเป็นธรรม" โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ดังนี้

๑. รัฐควรยึดหลักการว่า ทะเล และทรัพยากรชายฝั่งเป็นทรัพยากรสาธารณะที่ประชาชนมีสิทธิเข้าถึง และได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมเป็นธรรม บนหลักการความมั่นคงของระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์น้ำ

๒. ปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีธรรมาภิบาล มุ่งประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน การสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศ โดยกำหนดให้มีมาตรการ ดังต่อไปนี้

๒.๑ จัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งซึ่งตั้งอยู่บนฐานของระบบนิเวศ เป็นแผนระยะ ๕ - ๑๐ ปี โดยการมีส่วนร่วม และการเชื่อมโยงการดำเนินการร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่มีการเผยแพร่ทั่วไปและประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

๒.๒ จัดทำเขตคุ้มครองระบบนิเวศทางทะเล การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง เช่น ป่าชายเลน ปะการังเทียม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และจัดงบประมาณสนับสนุนโครงการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่จัดทำโดยชุมชนท้องถิ่น

๒.๓ จัดให้มี ...

๒.๓ จัดให้มีกลไกร่วมแบบบูรณาการเพื่อแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับชุมชนท้องถิ่น โดยควรจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล และ ชายฝั่งระดับชาติ

๒.๔ กระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยให้จังหวัด ชายฝั่งทะเลสามารถกำหนดแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งระดับจังหวัด โดยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ ปรับปรุงระบบการจัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และขั้นตอน การอนุญาตให้ก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ โดยให้ความสำคัญกับระบบนิเวศ และให้ขั้นตอนการอนุญาต ผ่านความเห็นชอบของประชาชน และผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่จะอนุญาต ตลอดจนมีมาตรการกำกับกับการปฏิบัติ ตามมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

๒.๖ จำแนกเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่ง โดยกำหนดกิจกรรมที่อนุญาตหรือไม่ อนุญาตให้ทำ และจัดให้มีแนวถอยร่นจากชายหาด เช่น เขตห้ามก่อสร้างชายฝั่งป้องกันปัญหาตะกอน ดินทับถมแนวปะการัง เขตวางไข่ของเต่า

๒.๗ จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียและขยะจากอุตสาหกรรม และเมืองที่ทิ้งลงทะเล โดย ให้มีมาตรการควบคุม และบทลงโทษที่ชัดเจน ทันเหตุการณ์ ภายใต้หลักการป้องกันไว้ก่อน และผู้ก่อมลพิษ เป็นผู้รับผิดชอบ

๒.๘ จัดให้มีการศึกษาวิจัยเรื่องสารปนเปื้อนในสัตว์น้ำ โดยให้ทราบสถานภาพของ ปัญหาที่ชัดเจนและวงจรของมลพิษ สาเหตุของปัญหา และมาตรการแก้ไขปัญหา

๒.๙ จัดให้มีแผนแม่บทการท่องเที่ยวทางทะเลและการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นรายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่การท่องเที่ยวสำคัญ โดยมีมาตรการจูงใจและควบคุมให้มีการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ ที่ดิน เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๓. ปรับเปลี่ยนเป้าหมายการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำจากที่มุ่งจับให้ได้มากที่สุด เป็นการจับสัตว์น้ำที่มุ่งเน้นคุณภาพ จับสัตว์น้ำที่โตเต็มวัย ด้วยเครื่องมือการประมงที่ไม่ส่งผลกระทบต่อ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ควบคู่กับการอนุรักษ์พันธุ์ถิ่นที่อยู่ของสัตว์น้ำ โดยกำหนดให้มีมาตรการ ดังต่อไปนี้

๓.๑ บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและการประมงอย่างเคร่งครัด

๓.๒ ยกเลิกการทำประมงด้วยเครื่องมืออวนรุนประกอบเรือยนต์ในทะเลไทย

๓.๓ ลดแรงการทำประมงด้วยเครื่องมือประมงอวนลาก ขยายตาอวนกันถูงและ ลดจำนวนเรือประมงอวนลากให้อยู่ในปริมาณ ๗,๐๐๐ ลำ เหมาะสมกับกำลังการผลิตของทะเลไทย

๓.๔ การยกเลิกการทำประมงอวนรุน และการลดแรงการทำประมงอวนลาก รัฐควรมี มาตรการช่วยเหลือด้านสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำในการปรับเปลี่ยนเครื่องมือการประมง การปรับเปลี่ยนอาชีพ และการติดตามให้มีการปรับเปลี่ยนจริงภายหลังได้รับความช่วยเหลือ

๓.๕ ปรับปรุงเขต ...

๓.๕ ปรับปรุงเขตห้ามการทำการประมงด้วยเครื่องมือประมงอวนลาก และเครื่องมือประมงที่ใช้ประกอบแสงไฟให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อสงวนพื้นที่ชายฝั่งไว้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน

๔. สนับสนุนและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน และภาคีการพัฒนาในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๕. ปรับปรุงพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๕ และตราร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน โดยคำนึงถึงปัญหาความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

๖. ยกเลิกโครงการพัฒนาฐานการผลิตอาหารทะเลตามนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

๗. จำแนกพื้นที่อนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้สอดคล้องกับระบบนิเวศทะเลที่สามารถรองรับได้

๘. รัฐบาลควรให้สัตยาบันกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้สิทธิและมีหน้าที่ตามกรอบกฎหมายระหว่างประเทศในการใช้ประโยชน์ทะเลนอกน่านน้ำไทย

๙. นำระบบภาษีสิ่งแวดล้อม และภาษีก้าวหน้ามาบังคับใช้กับผู้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑๐. จัดให้มีการสื่อสารสาธารณะและหลักสูตรการศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของทะเลและชายฝั่ง

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบในโอกาสแรกด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

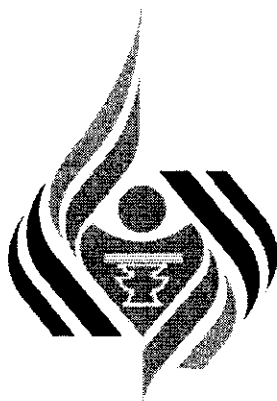
(นายโคทม อารียา)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักกิจการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐ - ๒๖๑๒ - ๙๒๑๘

โทรสาร ๐ - ๒๖๑๒ - ๙๑๕๒

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

เรื่อง

การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน
และเป็นธรรม

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทสรุปผู้บริหาร
ความเห็นและข้อเสนอแนะ
เรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

บทสรุปผู้บริหาร

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

เรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน และเป็นธรรม

ทะเลและทรัพยากรชายฝั่ง มีความสำคัญด้านอาหาร เศรษฐกิจ ความหลากหลายทางชีวภาพ และการรักษาสมดุลของระบบนิเวศน์ของประเทศไทย ทั้งรัฐบาลมีนโยบายที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูและบริหารจัดการเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืน และการกระจายรายได้ ตลอดจนการพัฒนาระบบบริหารราชการที่มีธรรมาภิบาล ลดปัญหาการทุจริต และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้ดำเนินการศึกษาวิจัย จัดระดมความคิดเห็น ซึ่งได้ประมวลจัดทำเป็นข้อเสนอแนะทางนโยบาย ความโดยสรุปดังนี้

สถานภาพทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ทะเลไทยมีพื้นที่ ๓๕๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว ๒,๘๑๕ กิโลเมตร ทรัพยากรและระบบนิเวศน์ที่สำคัญประกอบด้วย ป่าชายหาด ป่าชายเลน ปะการัง หญ้าทะเล ระบบนิเวศน์มวน้ำทะเลและมวน้ำกร่อย ซึ่งอุดมไปด้วยลูกสัตว์น้ำวัยอ่อน และแพลงค์ตอน แร่ธาตุ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และสารออกฤทธิ์ทางยา

ประชากรกว่า ๑๓ ล้านคนในจังหวัดชายฝั่งทะเล มีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่พึ่งพาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชายฝั่งและทะเล ผลผลิตจากสัตว์น้ำเป็นร้อยละ ๒.๙ ของผลผลิตมวลรวมประชาชาติ สัตว์น้ำร้อยละ ๗๖ มาจากการจับในทะเล ร้อยละ ๑๒ มาจากการเพาะเลี้ยง ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงกุ้งปีละกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ตัน มูลค่าการส่งออกประมาณ ๗๐,๐๐๐ ล้านบาท ผลผลิตจากการจับสัตว์ทะเลอยู่ในช่วง ๓.๔ – ๓.๖ ล้านตัน มูลค่ารวม ๑๑๐,๐๐๐ – ๑๓๐,๐๐๐ ล้านบาท และลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ เป็นต้นมา

จังหวัดชายฝั่งทะเลไม่รวมกรุงเทพมหานคร มีรายได้จากการท่องเที่ยวในปี ๒๕๔๙ รวมกัน ๒๓๐,๕๖๔ ล้านบาท มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๕๐ ของรายได้ประชาชาติ และพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพขยายการท่องเที่ยวเป็นจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

การขนส่งสินค้าทั้งระบบของไทย ร้อยละ ๙๐ เป็นการขนส่งทางทะเล นอกจากนี้การทำการประมง การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในทะเลเป็นเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ

สภาพปัญหา

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอยู่ในสภาวะเสื่อมโทรม ทั้งจากการจับสัตว์น้ำเกินกำลังการผลิตของทะเล การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งที่ก่อให้เกิดมลภาวะ การกัดเซาะชายฝั่ง การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งปริมาณนักท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ระยะสั้น ตลอดจนการขาดแผนแม่บท นโยบาย และระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกว่า ๑๕ หน่วยงาน กฎหมายกว่า ๒๐ ฉบับ และไม่มีแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ปี ๒๕๐๙ สามารถจับสัตว์น้ำได้ ๑๓๑.๗๗ กิโลกรัมต่อชั่วโมง ลดลงเหลือ ๒๒.๑๓ กิโลกรัมต่อชั่วโมง ในปี ๒๕๔๗ สัตว์น้ำที่จับได้มีลูกสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่ยังไม่ควรถูกจับในปริมาณที่สูงขึ้น และจับปลาที่มีขนาดเล็กลง ชนิดของสัตว์เปลี่ยนจากปลาที่มีอายุยืน อยู่ในระดับชั้นอาหารสูง มาเป็นปลาที่มีอายุสั้น อยู่ในระดับต่ำของชั้นอาหาร เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง และปลาที่กินแพลงก์ตอนเป็นอาหาร ทั้งนี้ปริมาณการจับที่ยั่งยืนไม่เกินควรปีละ ๑.๔ ล้านตัน

สัตว์น้ำหลักที่ได้จากการเพาะเลี้ยง คือ กุ้งและหอย ปัจจัยสำคัญของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คือ คุณภาพน้ำทะเล อย่างไรก็ตามการเพาะเลี้ยงไม่ได้ช่วยลดแรงกดดันจากปัญหาการทำประมงจับจากธรรมชาติ เพราะการเลี้ยงต้องใช้อาหารซึ่งได้มาจากการจับปลาอาหารสัตว์ที่มีราคาถูก ปลาเปิดและลูกปลาเศรษฐกิจ ๘-๙ กิโลกรัมเลี้ยงกุ้งได้ ๑ กิโลกรัม และมีการใช้ยาฆ่าเลน ๔๖๖,๔๙๗ ไร่ เป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการเพาะเลี้ยงอย่างหนาแน่นอาจก่อให้เกิดมลภาวะต่อทะเล

ร้อยละ ๒๒ ของชายฝั่งเผชิญกับการกัดเซาะที่รุนแรง ประมาณ ๑-๕ เมตรต่อปี การกัดเซาะชายฝั่งในแถบทะเลอันดามัน สาเหตุหลักมาจากสภาวะทางธรรมชาติ ฝั่งอ่าวไทยสาเหตุหลักมาจากการกระทำของมนุษย์

โครงการพัฒนาฐานการผลิตอาหารทะเลตามนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน โดยจัดสรรพื้นที่ทะเลและออกเอกสารรับรองสิทธิ์ให้เป็นของบุคคลเพื่อนำไปจำนองธนาคาร สร้างความขัดแย้งในชุมชน ในประเด็นการแปลงทะเลที่เป็นทรัพยากรสาธารณะเป็นของบุคคล และไม่ได้เป็นไปตามทฤษฎีที่ว่า “ต้องแก้ไขปัญหโดยใช้มุมมองและประสบการณ์จริงของคนจนเป็นที่ตั้ง” สำหรับการเรียกคืนพื้นที่ทะเลที่เอกชนครอบครองเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ มาจัดสรรให้กับเกษตรกรรายย่อย ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากปัญหาสิทธิพลท้องถิ่น

ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑. รัฐควรยึดหลักการว่า ทะเล และทรัพยากรชายฝั่งเป็นทรัพยากรสาธารณะที่ประชาชนมีสิทธิเข้าถึง และได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมเป็นธรรมบนหลักการความมั่นคงของระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์น้ำ

๒. ปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีธรรมาภิบาล มุ่งประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน การสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศ โดยจัดให้มีมาตรการ ดังต่อไปนี้

๒.๑ จัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งซึ่งตั้งอยู่บนฐานของระบบนิเวศเป็นแผนระยะ ๕ - ๑๐ ปี โดยการมีส่วนร่วม และการเชื่อมโยงการดำเนินการร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีการเผยแพร่ทั่วไปและประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

๒.๒ จัดทำเขตคุ้มครองระบบนิเวศทางทะเล การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง เช่น ป่าชายเลน ปะการังเทียม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และจัดงบประมาณสนับสนุนโครงการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่จัดทำโดยชุมชนท้องถิ่น

๒.๓ จัดให้มีกลไกร่วมแบบบูรณาการเพื่อแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับชุมชนท้องถิ่น โดยควรจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งระดับชาติ

๒.๔ กระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยให้จังหวัดชายฝั่งทะเลสามารถกำหนดแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งระดับจังหวัด โดยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ ปรับปรุงระบบการจัดทำรายงานศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และขั้นตอนการอนุญาตให้ก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ โดยให้ความสำคัญกับระบบนิเวศ และให้ขั้นตอนการอนุญาตผ่านความเห็นชอบของประชาชน และผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่จะอนุญาต ตลอดจนมีมาตรการกำกับการปฏิบัติตามมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

๒.๖ จำแนกเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่ง โดยกำหนดกิจกรรมที่อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ทำ และจัดให้มีแนวถอยร่นจากชายหาด เช่น เขตห้ามก่อสร้างชายฝั่งป้องกันปัญหาตะกอนดินทับถมแนวปะการัง เขตวางไข่ของเต่า

๒.๗ จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียและขยะจากอุตสาหกรรม และเมืองที่ทั้งลงทะเล โดยให้มีมาตรการควบคุมและบทลงโทษที่ชัดเจน ทันเหตุการณ์ ภายใต้หลักการป้องกันไว้ก่อน และผู้ก่อมลพิษเป็นผู้รับผิดชอบ

๒.๘ จัดให้มีการศึกษาวิจัยเรื่องสารปนเปื้อนในสัตว์น้ำ โดยให้ทราบสถานภาพของปัญหาที่ชัดเจน และวงจรของมลพิษ สาเหตุของปัญหา และมาตรการแก้ไขปัญหา

๒.๙ จัดให้มีแผนแม่บทการท่องเที่ยวทางทะเลและการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นรายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่การท่องเที่ยวสำคัญ โดยมีมาตรการจูงใจและควบคุมให้มีการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๓.ปรับเปลี่ยนเป้าหมายการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำจากที่มุ่งจับให้ได้มากที่สุด เป็นการจับสัตว์น้ำที่มุ่งเน้นคุณภาพ จับสัตว์น้ำที่โตเต็มวัย ด้วยเครื่องมือการประมงที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ควบคู่กับการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ โดยมาตรการดังต่อไปนี้

๓.๑ บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและการประมงอย่างเคร่งครัด

๓.๒ ยกเลิกการทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนรุนประกอบเรือยนต์ในทะเลไทย

๓.๓ ลดแรงกำกับการทำการประมงด้วยเครื่องมือประมงอวนลาก ขยายตาอวนกันถุงและลดจำนวนเรือประมงอวนลากให้อยู่ในปริมาณ ๗,๐๐๐ ลำ เหมาะสมกับกำลังการผลิตของทะเลไทย

๓.๔ การยกเลิกการทำประมงอวนรุน และการลดแรงกำกับการประมงอวนลาก รัฐควรมีมาตรการช่วยเหลือด้านสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำในการปรับเปลี่ยนเครื่องมือการประมง การปรับเปลี่ยนอาชีพ และการติดตามให้มีการปรับเปลี่ยนจริงหลังได้รับความช่วยเหลือ

๓.๕ ปรับปรุงเขตห้ามการทำการประมงด้วยเครื่องมือประมงอวนลาก และเครื่องมือประมงที่ใช้ประกอบแสงไฟ ให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อสงวนพื้นที่ชายฝั่งไว้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน

๔.สนับสนุนและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน และภาคีการพัฒนาในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๕.ปรับปรุงพระราชบัญญัติการประมง ๒๕๙๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๕๙๒ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ และตราว่าพระราชบัญญัติการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันโดยคำนึงปัญหาความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

๖.ยกเลิกโครงการพัฒนาฐานการผลิตอาหารทะเลตามนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

๗.จำแนกพื้นที่อนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้สอดคล้องกับระบบนิเวศทะเลที่สามารถรองรับได้

๘.รัฐบาลควรให้สัตยาบันกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้สิทธิและมีหน้าที่ตามกรอบกฎหมาย

ระหว่างประเทศในการใช้ประโยชน์ทะเลนอกน่านน้ำไทย

๙.นำระบบภาษีสิ่งแวดล้อม และภาษีก้าวหน้ามาบังคับใช้กับผู้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑๐.จัดให้มีการสื่อสารสาธารณะและหลักสูตรการศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของทะเลและชายฝั่ง

.....

ความเห็นและข้อเสนอแนะ
เรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน และเป็นธรรม

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

เรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน และเป็นธรรม

๑. ความเป็นมา

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตระหนักว่า ทะเลและทรัพยากรชายฝั่ง มีความสำคัญด้านอาหาร เศรษฐกิจ ความหลากหลายทางชีวภาพและการรักษาระบบนิเวศที่สมดุลของประเทศไทย รวมทั้งรัฐบาลมีนโยบายที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูและบริหารจัดการเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืน และการกระจายรายได้เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนการพัฒนาระบบบริหารราชการที่มีธรรมาภิบาล ลดปัญหาการทุจริต และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีการจัดทำข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เสนอต่อคณะรัฐมนตรี รวม ๕ เรื่อง ประกอบด้วย

ข้อเสนอ เรื่อง นโยบายการประมงแห่งชาติ เสนอแนะ ให้รัฐจัดให้ประชาชน และชาวประมงมีส่วนร่วมในการพัฒนาการประมงภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง และรักษาสมดุลของธรรมชาติ ปรับปรุงนโยบายและระบบบริหารจัดการทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อม โดยเร่งรัดการกำหนดเขตทำการประมงให้เหมาะสม ควบคุม ยกเลิกและปรับเปลี่ยนเครื่องมือการประมงที่ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สนับสนุนให้องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง และสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ธุรกิจการประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอ เรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตอุตสาหกรรม เสนอแนะให้ปรับปรุงกฎหมายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูชายฝั่งที่มีปัญหาการกัดเซาะ เช่น หาดแสงจันทร์ ระยอง ฟื้นฟูป่าชายเลน และมีมาตรการป้องกันการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินในป่าชายเลน มีมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษและมลภาวะที่ทิ้งลงทะเล และให้ประชาชนมีส่วนร่วม ตลอดจนติดตามผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการถมทะเล

ข้อเสนอเรื่อง การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอให้มีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์ ให้เพิ่มมาตรการติดตามอย่างมีส่วนร่วม ทั้งช่วงก่อนเริ่มโครงการ ขณะดำเนินการจัดทำโครงการ จนถึง การติดตามการปฏิบัติตามมาตรการลดผลกระทบ ในช่วงการดำเนินโครงการหรือหลังโครงการแล้วเสร็จ ปรับปรุงฐานข้อมูลและพัฒนาศักยภาพของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาและดำเนินการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน เสนอให้ชุมชนมีสิทธิดูแลรักษาป่าชุมชน เช่น ป่าชายเลนชุมชน

ข้อเสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการประมง เสนอให้ปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๙๐ ให้เหมาะสมกับการพัฒนาของภาคการประมง โดยมุ่งให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการประมงที่รวมความถึงการดูแลรักษา และใช้ประโยชน์ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ผ่านกลไกการจัดทำแผน การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบาย การประมงแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายการประมงจังหวัด และคณะกรรมการเฉพาะด้าน เช่น การ ประมงนอกน่านน้ำ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะข้างต้นมีทั้งที่ได้เริ่มดำเนินการในรัฐบาลชุดปัจจุบัน และยังไม่ได้ดำเนินการ แต่ ครอบคลุมแล้วมีความคืบหน้าน้อยมาก ทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การปรับปรุง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รัฐบาลรับหลักการในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการทรัพยากร ประมงอย่างสมดุลยังไม่ดำเนินการ การปรับปรุงระบบการทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการ ติดตามการปฏิบัติเพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบตามรายงานการศึกษา ยังไม่มีการดำเนินการ รวมถึง การจัดทำรายงานผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ เป็นต้น

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการศึกษาวิจัย จัดประชุมสัมมนา และ การศึกษาสภาพจริงในระดับพื้นที่ ผลการดำเนินงานได้ประมวลเป็นบทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะต่อ คณะรัฐมนตรี

๒. วิธีการศึกษาและการดำเนินงาน

๒.๑ ศึกษาวิจัย “โครงการศึกษาผลกระทบต่อพื้นที่ทะเลและทรัพยากรชายฝั่งจากการดำเนิน งานโครงการพัฒนาฐานการผลิตอาหารทะเลของประเทศ” ระยะเวลาดำเนินงาน ๑ ปี

๒.๒ ประชุมกลุ่มเฉพาะเพื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัย เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๐ โดยมี ผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๕๐ คน จากกรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์ องค์การพัฒนาเอกชน นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่างๆ คณะผู้ศึกษาวิจัย จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้แทนจากเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟู ชุมชนชายฝั่งอันดามัน สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และโครงการเสริมศักยภาพสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้าน

๒.๓ จัดให้มีการศึกษาดูงานการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการก่อสร้าง สิ่งล่องล้าทะเล ในอ่าวพังงา และจังหวัดตรัง ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๔ เมษายน ๒๕๕๐

๒.๔ สัมมนาเวทีสาธารณะ เรื่อง “ทะเลไทยกับรัฐธรรมนูญใหม่...การจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน” เมื่อวันที่ ๒ - ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ประมาณ ๑๕๐ คน ประกอบด้วย ชาวประมงพื้นบ้าน นักวิชาการ สถาบันการศึกษา ศูนย์เครือข่ายงานวิเคราะห์ วิจัย และฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ องค์การภาคประชาชน มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ องค์การพัฒนาเอกชน สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย สมาคมผู้เพาะเลี้ยงกุ้ง มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โครงการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์: กรมประมง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงคมนาคม: กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี สื่อมวลชนและสาธารณชนทั่วไป รวมทั้งเจ้าหน้าที่และสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒.๕ จัดประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มีประสบการณ์และผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อพิจารณาข้อเสนอทางนโยบายว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ประมาณ ๕๐ คน ประกอบด้วย สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น อดีตรองอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หัวหน้าส่วนราชการในอดีต - ปัจจุบัน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมโยธาธิการและผังเมือง นักวิจัยจากมหาวิทยาลัย และผู้แทนจากเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่ง สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้าน โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และผู้แทนจากลุ่มน้ำ ชายฝั่ง และผู้แทนชุมชนที่ได้รับผลกระทบ

๒.๖ ประชุมพิจารณาปรับปรุงร่างข้อเสนอ ในคณะทำงานวิทยาศาสตร์ฯ รวม ๒ ครั้ง และส่งเรื่องให้ผู้เชี่ยวชาญในคณะทำงานการเกษตรฯ สภาที่ปรึกษาฯ ร่วมพิจารณา

๒.๗ ศึกษารวบรวมข้อมูลสถิติ งานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา

๓. สาระสำคัญของเรื่องและบทวิเคราะห์

๓.๑ สถานภาพทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓.๑.๑ ทะเลไทย

ทะเลไทยมีพื้นที่ ๓๕๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว ๒,๘๑๕ กิโลเมตร ที่ดินชายฝั่งเนื้อที่ ๒๐.๕๔ ล้านไร่ ใน ๘๐๗ ตำบล ๑๓๖ อำเภอ ๒๔ จังหวัด ด้าน

อ่าวไทย ๑,๗๘๕ กม. ด้านทะเลอันดามัน ๗๔๐ กม. ทะเลสาบสงขลาซึ่งเป็นทะเลสาบขนาดใหญ่มีพื้นที่ผิวน้ำ ๙๘๘.๓๑ ตารางกิโลเมตร หรือ ๖๑๘,๓๑๙ ไร่

ด้วยสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ในเขตร้อน จึงมีความสมบูรณ์ และความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ ท้องทะเลไทยมีปลามากกว่า ๒,๐๐๐ ชนิด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของทั่วโลก หอย ๒,๐๐๐ ชนิด สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอื่นๆ รวมกัน ๑๑,๙๐๐ ชนิด ในทะเลสาบสงขลา มีปลามากกว่า ๗๐๐ ชนิด ปูและกุ้ง ๒๐ ชนิด พันธุ์ไม้น้ำสาหร่าย ประมาณ ๕๗ ชนิด

ทรัพยากรและระบบนิเวศที่สำคัญประกอบด้วย ป่าชายหาด ป่าชายเลน ปะการัง หญ้าทะเล ระบบนิเวศมวน้ำทะเลและมวน้ำกร่อยซึ่งอุดมไปด้วยลูกสัตว์น้ำวัยอ่อน และแพลงตอน แร่ธาตุ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และสารออกฤทธิ์ทางยา

การศึกษา ณ ปัจจุบัน ป่าชายเลนซึ่งมีสภาพป่ามีเนื้อที่ ๑.๕๗ ล้านไร่ ที่ดินชายฝั่ง และพื้นที่ป่าชายเลนมีการใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่อุตสาหกรรมรวม ๒.๓ ล้านไร่

รายงานการศึกษา ณ ปัจจุบันพบหญ้าทะเล ๖๕,๐๐๐ ไร่ ปะการัง ๙๖,๐๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำขนาดเล็ก และเป็นระบบห่วงโซ่อาหารที่สำคัญ

ด้านทรัพยากรชีวภาพ มีการค้นพบสารออกฤทธิ์ทางยาที่รักษาโรคเอดส์จากฟองน้ำทะเล และนักวิทยาศาสตร์กำลังตื่นตัวกันอย่างกว้างขวางในการค้นคว้าเพื่อสกัดสารออกฤทธิ์ทางยาจากทรัพยากรทางทะเล โดยเฉพาะฟองน้ำ เพรียงหัวหอม

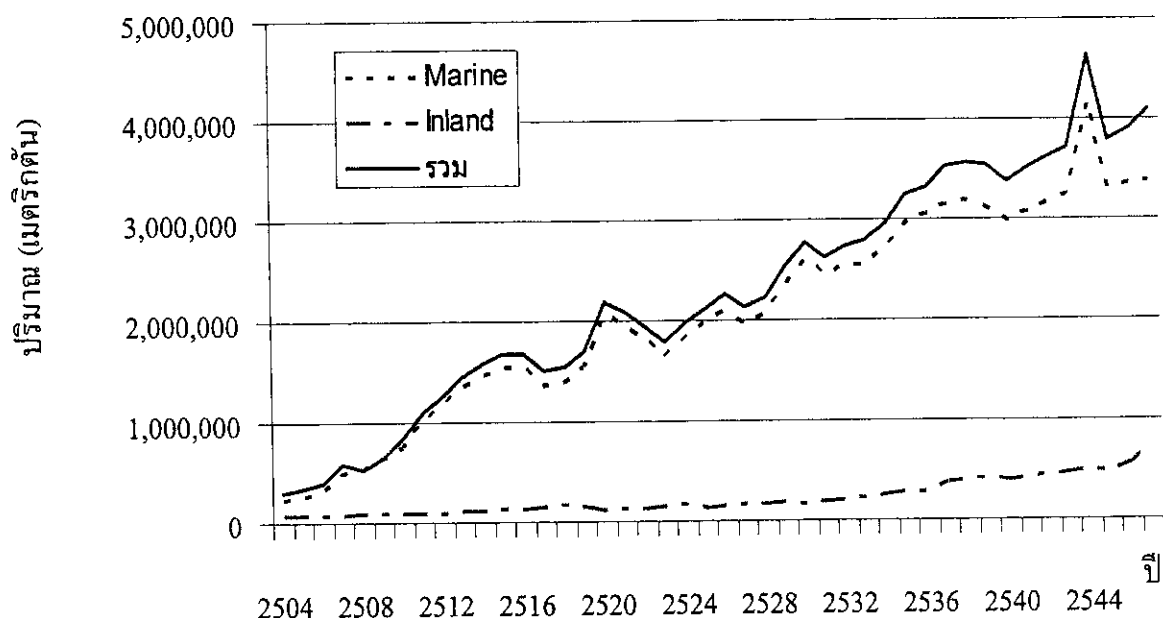
๓.๑.๒ คน และเศรษฐกิจ อันเกี่ยวเนื่องกับทรัพยากรชายฝั่งและทะเล

ประชากรกว่า ๑๓ ล้านคน ในจังหวัดชายฝั่งทะเล มีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่พึ่งพาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชายฝั่งและทะเลโดยตรง

ผลผลิตจากการจับสัตว์น้ำและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลไทยเป็นร้อยละ ๒.๙ ของผลผลิตมวลรวมประชาชาติ สัตว์น้ำร้อยละ ๗๖ มาจากการจับในทะเล ร้อยละ ๑๒ มาจากการเพาะเลี้ยง การจับสัตว์น้ำจากทะเลเพิ่มขึ้น ๒ ล้านตันในปี ๒๕๒๐ จากนั้นเริ่มลดลงกระทั่งปี ๒๕๒๕ มีการจับสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นจากการพัฒนาเทคนิคการจับปลาผิวน้ำ และการจับปลาในน่านน้ำต่างประเทศ นับจากปี ๒๕๓๖ เป็นต้นมา ผลผลิตจากการจับสัตว์น้ำทะเลอยู่ในช่วง ๓.๔ - ๓.๖ ล้านตัน มูลค่ารวมอยู่ที่ ๑๑๐,๐๐๐ - ๑๓๐,๐๐๐ ล้านบาท และเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ เป็นต้นมา ประมาณว่า สัตว์ทะเลที่จับได้ทั้งหมดเป็นสัตว์น้ำที่จับโดยเรือประมงไทยในน่านน้ำต่างประเทศประมาณ

๑ ล้านตัน ร้อยละ ๙๑ ของสัตว์น้ำที่จับได้มาจากเรือประมงพาณิชย์ ร้อยละ ๙ จับโดยชาวประมงพื้นบ้านซึ่งอยู่ใน ๓,๗๙๗ หมู่บ้าน ประมาณ ๖๐,๐๐๐ ครัวเรือน

ปริมาณผลผลิตทางการประมงของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๔๗

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สัตว์น้ำหลัก คือ กุ้งและหอย ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงกุ้งปีละ ๕๐๐,๐๐๐ กว่าตัน มูลค่าการส่งออกประมาณ ๗๐,๐๐๐ ล้านบาท และเป็นผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้ดี คือ ทรัพยากรทะเล คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่เหมาะสม ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในตำแหน่งที่มีอากาศอบอุ่นและนิ่งทำให้เพาะเลี้ยงได้ทั้งปี และไทยยังพื้นฐานการผลิตสินค้าเกษตรพื้นฐานเบื้องต้นอย่างอื่น เช่น ปลาป่น ปลาขี้ขาว รำ ที่นำมาผลิตเป็นอาหารสำหรับสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร

จังหวัดชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด ไม่รวมทะเลสาบสงขลา และกรุงเทพมหานคร มีรายได้จากการท่องเที่ยวในปี ๒๕๔๙ รวมกัน ๒๓๐,๕๖๔ ล้านบาท หากนับรวมกรุงเทพมหานคร รายได้จากการท่องเที่ยวสูงถึง ๕๖๗,๑๘๖ ล้านบาท จังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญอย่างเช่น ชลบุรี และภูเก็ต ปี ๒๕๔๙ มีรายได้ ๕.๕ หมื่นล้านบาทและ ๗.๗ หมื่นล้านบาทตามลำดับ ประเมินการว่า รายได้จากการท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๕๐ ของรายได้ประชาชาติ และพื้นที่ท่องเที่ยวที่ยังมีศักยภาพในการขยายการท่องเที่ยวเป็นจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

การขนส่งสินค้าทั้งระบบของไทย ร้อยละ ๙๐ เป็นการขนส่งทางทะเล ซึ่งเป็นการกระจายสินค้าส่งออกอันเป็นแหล่งที่มาของรายได้กว่าร้อยละ ๖๐ ของรายได้ประชาชาติ นอกจากนี้ การทำแร่ การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในทะเลเป็นเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ

๓.๑.๓ การใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่ง

พื้นที่ชายฝั่งโดยทั่วไปใช้ทำนาเกลือ และอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง มีการทำนาเกลือในบริเวณอ่าวไทยตอนใน อ่าวไทยด้านตะวันออกเป็นพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมและกิจกรรมขนส่งทางน้ำท่าเรือน้ำลึก รวมทั้งเป็นพื้นที่ทำการประมงและแหล่งท่องเที่ยว อ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนบนเป็นแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งประมง

อ่าวไทยด้านตะวันตกตอนล่าง เป็นพื้นที่เป้าหมายพัฒนาอุตสาหกรรมและเป็นแหล่งทำการประมง ทะเลฝั่งอันดามันเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว แหล่งการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๓.๑.๔ การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ประสบการณ์ร่วมของส่วนราชการ ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และการริเริ่มดูแลรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของชุมชน โดยกระบวนการประชาชนมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน เช่น การบริหารจัดการป่าชายเลนชุมชน การควบคุม การป้องกันและปราบปรามเครื่องมือการประมงทำลายพันธุ์สัตว์น้ำ การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยชุมชนที่อ่าวฉลอง อ่าวพังงา อ่าวปัตตานี ปากพนัง สมุทรสงคราม และชายฝั่งอันดามัน เป็นต้น

การปิดอ่าวในฤดูปลาทูวางไข่ เป็นมาตรการสำคัญที่ช่วยให้ไทยมีปลาทูเหลืออยู่ในภาวะที่ทะเลเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้พบว่า แต่ละจังหวัดบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทะเลและชายฝั่งแตกต่างกัน กรณีการบังคับใช้ พระราชบัญญัติการประมง ๒๕๕๐ อย่างมีประสิทธิภาพ จะพบได้ที่จังหวัด กระบี่ พังงา ตรัง สตูล และปัตตานี โดยการตรวจตราเฝ้าระวังอย่างจริงจัง และให้มีการริบเรือพร้อมเครื่องมือการประมง กรณีที่ฝ่าฝืนเข้าไปทำประมงในเขตหวงห้าม โดยทั่วไปการบังคับใช้กฎหมายในจังหวัดชายทะเลจะมีโทษเพียงแค่ปรับ ซึ่งเป็นอัตราโทษที่น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้จากการกระทำผิด อัตราโทษที่ต่ำนี้เกี่ยวพันกับสัญญาเช่าเรือ และการทุจริต

กรณีอ่าวปัตตานี รายงานการศึกษาพบว่า การที่ชุมชนรอบอ่าวปัตตานีร่วมกับทางราชการภายใต้นโยบายที่ชัดเจนของจังหวัดและรัฐบาลในการดูแลรักษาและฟื้นฟูทะเลในอ่าวปัตตานี ทำให้ทะเลและทรัพยากรชายฝั่งอ่าวปัตตานีฟื้นฟูอุดมสมบูรณ์ขึ้น คนรอบอ่าวปัตตานีที่เคยต้องย้ายถิ่น

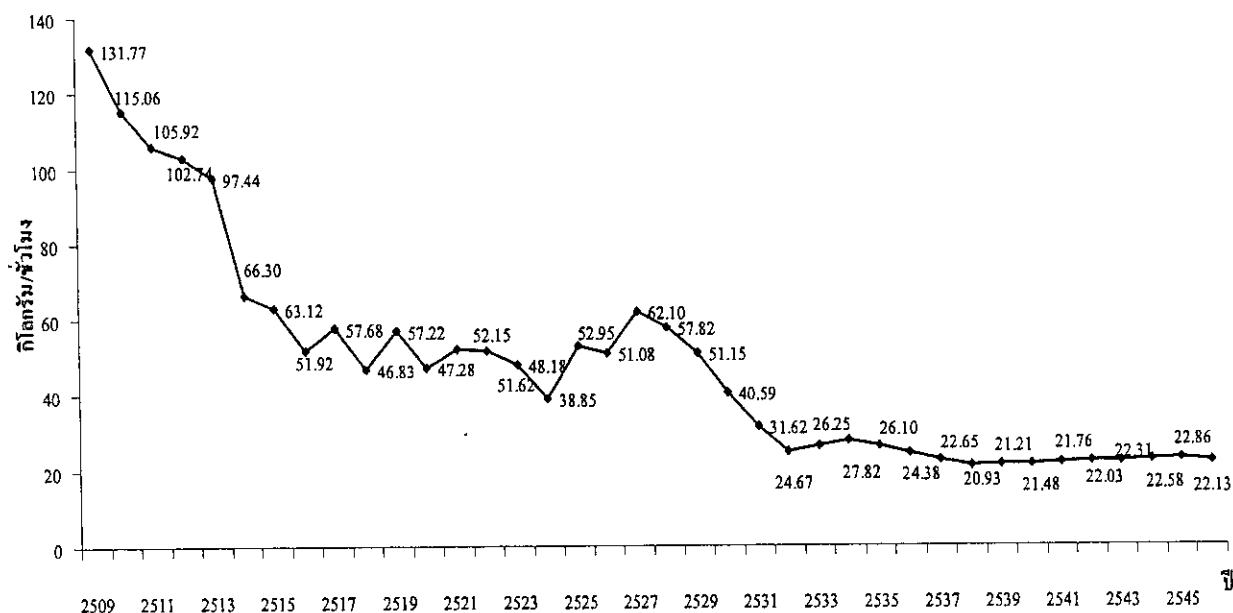
ไปรับจ้างในประเทศมาเลเซีย สามารถกลับมาอยู่บ้าน ด้วยการทำงานจากการประมงและงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำไปสู่การสร้างความสมานฉันท์ของการอยู่ร่วมในสังคม

๓.๓ ปัญหาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓.๓.๑ การจับสัตว์น้ำเกินกำลังผลิตของทะเล

ทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลไทยอยู่ในสถานะเสื่อมโทรม เนื่องจากการจับสัตว์น้ำขึ้นมาใช้ประโยชน์จนเกินกำลังผลิตของทะเล ส่งผลกระทบถึงความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ การศึกษาของกรมประมงพบว่า ปี ๒๕๐๙ สามารถจับสัตว์น้ำด้วยอวนลาก ๑๓๑.๗๗ กิโลกรัมต่อชั่วโมงลงแรงประมง ลดลงเหลือ ๒๔.๑๓ กิโลกรัมในปี ๒๕๓๑ และลดลงเหลือ ๒๒.๑๓ กิโลกรัมต่อชั่วโมง ในปี ๒๕๔๗ ดังแสดงไว้ในแผนภูมิต่อไปนี้

อัตราการจับสัตว์น้ำของเครื่องมืออวนลากในอ่าวไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๙ - ๒๕๔๖ (กรัมประมง)

รายงานวิจัยในวารสารการประมงของกรมประมง ปี ๒๕๑๒ ได้แสดงให้เห็นว่า ทรัพยากรประมงโดยเฉพาะสัตว์น้ำดินในอ่าวไทย ตกอยู่ในสภาพที่น่าเป็นห่วง " ที่ทางราชการจะต้องพิจารณา ออกมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรนี้ โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ " และได้เสนอให้ใช้มาตรการ " จำกัดจำนวนเรืออวนลากในอ่าวไทย " แต่การขยายตัวของการประมง และการเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องมือประมงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ทรัพยากรเสื่อมโทรม มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕

สัตว์น้ำที่จับได้เป็นปลาเปิดหรือสัตว์น้ำที่ใช้ทำอาหารสัตว์ เพิ่มสูงขึ้น มีลูกสัตว์น้ำ เศรษฐกิจที่ยังไม่ควรถูกจับในปริมาณที่สูงขึ้น ปลาที่จับได้มีขนาดโดยเฉลี่ยเล็กลง ซึ่งเป็นผลรวมจากการนำเอาทรัพยากรขึ้นมาใช้มากเกินไป การใช้เครื่องมือประมงบางประเภทและการใช้วิธีการทำประมง

บางวิธี ที่สามารถทำลายสัตว์น้ำทุกชนิด ทำลายสิ่งแวดล้อม ทำลายแหล่งเลี้ยงตัวของสัตว์น้ำ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ระเบิด ใช้ยาเบื่อ อวนลาก อวนรุน เครื่องมืออวนตาถี่

รายงานวิจัยของกรมประมง เรื่อง การทำประมงด้วยเครื่องมืออวนรุนประกอบเรือยนต์ในชายฝั่งทะเลทั่วประเทศพบว่า ปลาที่จับโดยอวนรุน เป็นปลาเปิด ร้อยละ ๕๐ - ๘๕ ของสัตว์น้ำที่จับได้ต่อเนื่อง ปลาเปิดเหล่านี้มีทั้งปลาเปิดแท้งและลูกปลาเศรษฐกิจ มูลค่าทางเศรษฐกิจที่สูญเสียไปจากการจับสัตว์น้ำวัยอ่อนเฉลี่ยมูลค่าตลอดปีที่สูญเสียไปเท่ากับ ๓,๗๕๐.๗๗ บาท/ราย/คืน (มูลค่า ณ ปี ๒๕๒๕)

กรมประมงประมาณว่า มีเรืออวนลากไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ ลำ ทำการประมงในทะเล ทั้งที่ควรจะมีไม่เกิน ๗,๐๐๐ ลำ มีเครื่องมือทำการประมงขึ้นทะเบียนกับกรมประมงกว่า ๕๐,๐๐๐ รายการ ร้อยละ ๗๐ - ๘๐ เป็นเครื่องมือประมงพื้นบ้าน ที่เหลือเป็นเครื่องมือประมงพาณิชย์

ปริมาณการจับที่ยั่งยืนตามกำลังการผลิตของทะเลไทยอยู่ที่ไม่เกินปีละ ๑.๔ ล้านตัน การประมงทะเลไทยจับสัตว์น้ำเกินกำลังการผลิตของทะเล มาตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ รัฐบาลมีนโยบายรักษาระดับการจับสัตว์น้ำให้อยู่ในปริมาณสมดุลมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔) เป็นต้นมา แต่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ โดยเฉพาะมาตรการยกเลิกเครื่องมือการประมงอวนรุนประกอบเครื่องยนต์ และควบคุมเรือที่ทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนลาก เนื่องจากขาดการวางแผนที่ดี การประเมินสถานะของทรัพยากรเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการจัดการทรัพยากรยังมีปัญหา รวมถึงปัญหาด้านสังคมและการเมือง ปัญหาการประสานงานในทางปฏิบัติ เช่น การแยกหน่วยงานดูแลทะเบียนเรือ กับหน่วยงานควบคุมเรือประมง การเปิดให้มีการต่อเรือประมงได้อย่างเสรี และการสวมทะเบียนเรือ

ขณะที่ทะเลไทยเสื่อมโทรมลง แต่ภาคการประมงยังดูเหมือนจะขยายตัว เป็นเพราะผลิตสัตว์น้ำส่วนหนึ่งเป็นผลผลิตที่ได้จากการทำการประมงในน่านน้ำต่างประเทศ โดยไม่มีการจำแนกข้อมูลทางสถิติระหว่างสัตว์น้ำที่จับได้ในน่านน้ำประเทศไทย กับน่านน้ำระหว่างประเทศ นอกจากนี้การใช้แรงงานราคาถูกจากประเทศเพื่อนบ้านช่วยทำให้ต้นทุนการประมงลดต่ำลง

ข้อมูลขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติปี ๒๕๔๒ ระบุว่า รัฐบาลของประเทศทั่วโลกได้ใช้งบประมาณรวม ๑๑๖ พันล้านเหรียญสหรัฐ ลงทุนทำการประมงเพื่อจับปลาที่มีมูลค่าเพียง ๗๐ พันล้านเหรียญสหรัฐ ประเทศที่พัฒนาแล้ว กำลังมุ่งสู่น่านน้ำของประเทศที่กำลังพัฒนาหลังจากได้ทำการประมงจับปลาในน่านน้ำตัวเองจนเกินกำลังผลิตของธรรมชาติ

ประเทศกำลังจับปลาที่มีขนาดเล็กลงทุกที ระดับชั้นอาหารของผลผลิตทางการประมงลดลงเรื่อยๆ องค์ประกอบชนิดของสัตว์ในผลผลิตทางการประมงกำลังเปลี่ยนจากปลาที่มีอายุยืน

อยู่ในระดับชั้นอาหารสูง กินปลาอื่นเป็นอาหารมาเป็นปลาที่มีอายุสั้น อยู่ในระดับต่ำของชั้นอาหาร เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง และปลาที่กินแพลงตอนเป็นอาหาร การลดระดับของผลผลิตทางการประมงในชั้นอาหารจะเริ่มจากผลจับทางการประมงจะเพิ่มขึ้น จากนั้นจะเข้าสู่ช่วงการคงที่ของผลจับ และลดลงในที่สุด ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรในรูปแบบที่ไม่ยั่งยืน และจะส่งผลกระทบต่ออาชีพของชาวประมงต่อเนื่องไปสู่ปัญหาการจ้างงาน ปัญหาสังคม และปัญหาเศรษฐกิจในอนาคต

๓.๓.๒ การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายงานว่า มีการใช้พื้นที่ป่าชายเลน ๔๖๖,๔๙๗ ไร่ เป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเพาะเลี้ยงกุ้งโดยใช้พื้นที่ป่าชายเลน นอกจากทำลายทรัพยากรชายฝั่ง ยังมีผลให้การเลี้ยงกุ้งไม่ยั่งยืน เนื่องจากที่ดินในป่าชายเลนไม่เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงกุ้งเชิงพาณิชย์ เพราะดินมีคุณสมบัติเป็นกรดสูง และการอุ้มน้ำไม่ดี

คุณภาพน้ำชายฝั่งและสิ่งแวดล้อมที่ดีมีผลสำคัญต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดอย่างหนาแน่นอาจก่อให้เกิดมลภาวะต่อทะเลทั้งจากสารอินทรีย์ที่ใช้เป็นอาหารสัตว์น้ำ และสารเคมีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง ตลอดจนการเลี้ยงที่ขาดความรับผิดชอบ เช่น การฉีดยาฆ่าเชื้อลงไปในแหล่งน้ำธรรมชาติ จะส่งผลกระทบต่อทำลายสัตว์น้ำชายฝั่งอย่างรุนแรง เป็นต้น

รายงานวิจัยในโครงการศึกษาผลกระทบต่อน้ำที่ทะเลและทรัพยากรชายฝั่งจากการดำเนินโครงการพัฒนารูปแบบการผลิตอาหารทะเลของประเทศ ของคณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระบุว่า การเพาะเลี้ยงกุ้งและปลาชายฝั่ง ไม่ใช่ทางออกที่จะช่วยลดแรงกดดันจากปัญหาการทำประมงจับจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ทรัพยากรสัตว์ทะเลเสื่อมโทรม เพราะการเลี้ยงกุ้งและปลาที่มีราคาแพงเพื่อให้ได้กำไรจากการเลี้ยง กลับต้องการอาหาร คือปลาปนที่มีราคาถูก ซึ่งได้จากการจับเป็นจำนวนมากโดยเรือประมงขนาดใหญ่ จากปลา ๑๐ เมตริกตัน ที่ใช้เลี้ยงประชาชนระดับทั่วไปได้ แต่กลับเอาไปเลี้ยงกุ้งได้เพียง ๑ เมตริกตัน และมีเพียงคนรวยเท่านั้นที่พอมีกำลังทรัพย์ซื้อบริโภคได้ นอกจากนี้การเพาะเลี้ยงชายฝั่งที่ปราศจากการควบคุมพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อการทำลายแหล่งประมงทำลายป่าไม้ชายเลน ทำให้ชาวประมงและเกษตรกรต้องสูญเสียที่ทำกินที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรเหล่านี้ และเป็นแหล่งพักตัวของโรคสัตว์น้ำ

๓.๓.๓ การกักเขาะชายฝั่ง

พื้นที่ร้อยละ ๒๒ ของชายฝั่งเผชิญกับการกักเขาะที่รุนแรง ประมาณ ๑ - ๕ เมตร ต่อปี โดยเฉพาะฝั่งอ่าวไทย เช่น ที่บางขุนเทียน มาบตาพุด นครศรีธรรมราช และสงขลา อยู่ในภาวะวิกฤต

สาเหตุสำคัญมาจากกิจกรรม การพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งของมนุษย์ขาดมาตรการที่รอบคอบ ขาดความรับผิดชอบ และไม่คำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการก่อสร้างชายฝั่ง และสิ่งล่วงล้ำลำน้ำเป็นสาเหตุร้อยละ ๙๐ ของปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ประกอบกับการสร้างเขื่อนบนบกกักดินตะกอนแม่น้ำที่ลงทะเลส่งผลให้กระแสน้ำเปลี่ยนแปลง และมวลตะกอนไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยปี ๒๕๔๙ เรื่องการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ของธนาคารโลก ระบุว่า การกัดเซาะชายฝั่ง เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมอันดับต้นๆ โดยแนวชายฝั่งของไทยหลายพื้นที่กำลังเผชิญกับ การกัดเซาะในอัตรามากกว่า ๑ - ๕ เมตรต่อปี หากคิดอัตราสูญเสียพื้นดินโดยรวมแล้วจะอยู่ที่ ๒ ตารางกิโลเมตรต่อปี คิดเป็นมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจ สูงถึง ๖,๐๐๐ ล้านบาท

การกัดเซาะชายฝั่งในแถบทะเลอันดามัน มีสาเหตุมาจากสภาวะทางธรรมชาติ สำหรับฝั่งอ่าวไทยสาเหตุหลักมาจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การทำเหมืองทราย การก่อสร้างกำแพงกันคลื่น เขื่อนกันน้ำ หรือ ทำเทียมเรือ และการขุดเจาะน้ำบาดาล การนำพื้นที่ป่าชายเลนไปใช้ทำฟาร์มเพาะกุ้งก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประสิทธิภาพในการต้านการกัดเซาะของพื้นที่ชายฝั่งทะเลลดลง

รายงานของธนาคารโลก ระบุว่า ความซับซ้อนของปัญหาทั้งจากสภาวะทางธรรมชาติ การมีบทบัญญัติทางกฎหมายที่ทับซ้อนกันและการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงบประมาณที่จำกัด คือสาเหตุที่ทำให้การดำเนินมาตรการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติตามชายฝั่งทะเลทำได้ไม่ดีนัก รายงานเสนอแนะการแก้ไขปัญหไว้ ๕ แนวทาง คือ ลดการถูกกัดเซาะของพื้นที่ชายฝั่งทะเล สนับสนุนวางแผนการประมงแบบยั่งยืน เพิ่มมาตรการและส่งเสริมประสิทธิภาพของการกำกับดูแลการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล การกระตุ้นให้ส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาท การส่งเสริมนโยบายและการบริหารทรัพยากรที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๓.๓.๔ มลภาวะทางทะเล

การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมชายฝั่ง ทำเทียมเรือ และการขุดเจาะปิโตรเลียมในทะเล ก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องของปรอท เพราะได้อ่าวไทยมีปรอทสูง การขุดเจาะทำให้เกิดการปนเปื้อนและขจัดได้ลำบาก เพราะอ่าวไทยเป็นน้ำวน สารต่างๆ จะวนเวียนในอ่าวไทยไม่ระบายออก การขนถ่ายน้ำมันในทะเล มีการรั่วไหลของน้ำมันบ่อยครั้งในช่วง ๒๕ ปีที่ผ่านมา เมื่อมีการรั่วไหลของน้ำมันเกิดขึ้น แม้จะมีการกำจัดอย่างดีก็ตาม แต่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตและสภาพระบบนิเวศในทะเล

ผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพพื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศไทย ดังจะมีปรากฏการณ์น้ำเปลี่ยนสีบริเวณอ่าวไทยเป็นประจำเนื่องจากกิจกรรมอุตสาหกรรม การเกษตร หรือชุมชน บนฝั่งทิ้งสารอาหารลงไปในทะเล แพลงตอนเกิดการขยายตัวการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้ออกซิเจนในน้ำลดน้อยลง ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำและการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

ทะเลเหมือนถังขยะ รองรับทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ทิ้งลงแม่น้ำลำคลองไหลลงสู่ทะเล หอยลายในอ่าวไทยตอนใน ไม่สามารถส่งออกไปยังประเทศยุโรปเพราะมีสารปนเปื้อนเกินค่ามาตรฐาน ประเทศไทยต้องนำเข้าปลาหมึกจากประเทศเยเมน โมร็อกโก เพื่อมาแปรรูปส่งออกปีละ ๕ - ๖ หมื่นตัน เพราะปลาหมึกไทยมีแคดเมียมเจือปนในอัตราสูงเกินค่ามาตรฐานของประเทศผู้ซื้อ

๓.๓.๕ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวเกื้อหนุนศักยภาพรองรับของธรรมชาติ เช่น ที่เกาะเสม็ดพัทยา หรือที่เกาะช้าง หัวหิน ภูเก็ต พังงา กระบี่ กำลังนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การท่องเที่ยวที่ไม่รับผิดชอบ จัดให้มีกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น การเดินชมปะการังใต้น้ำ การเน้นปริมาณการท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ เป็นต้น

๓.๓.๖ โครงการพัฒนาฐานการผลิตอาหารทะเล

โครงการพัฒนาฐานการผลิตอาหารทะเล ตามนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของรัฐบาลนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร โดยจัดสรรพื้นที่ทะเลบริเวณชายฝั่งเนื้อที่ ๒๔๕,๐๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำให้กับบุคคล โดยมีเป้าหมายออกเอกสารรับรองสิทธิในพื้นที่ทะเลหรือที่เรียกว่า โฉนดน้ำ - โฉนดทะเล ให้กับผู้ประสงค์เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนำไปจำหน่ายกับสถาบันการเงิน นำทุนมาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

รายงานการวิจัยของคณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า โครงการนี้ไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินการ เนื่องจากความไม่พร้อมของโครงการ ความไม่ชัดเจนในข้อกำหนดที่ใช้ในการออกเอกสารรับรองสิทธิของบุคคลเหนือพื้นที่ทะเล การขาดข้อมูลฐานที่ดีในการดำเนินโครงการ การสร้างความขัดแย้งในชุมชนจากการจัดสรรพื้นที่ที่ใช้ระบบสั่งการจากบนลงล่าง และได้รับการคัดค้านจากหลายฝ่ายในประเด็นการแปลงทะเลซึ่งเป็นทรัพย์สินสาธารณะให้เป็นทรัพย์สินส่วนบุคคล นอกจากนี้ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสามารถเข้าถึงเงินทุนอยู่แล้วจากการกู้เงินในระบบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หรือกลุ่มกองทุนในชุมชน ดังนั้นการเพิ่มวงเงินกู้ อาจเป็นการเพิ่มหนี้ที่เกินจำเป็นให้กับเกษตรกร

โครงการไม่ได้เป็นไปตามทฤษฎีแปลงสินทรัพย์เป็นทุนที่ว่า " ต้องแก้ไขปัญหาโดยใช้มุมมองและประสบการณ์จริงของคนจนเป็นที่ตั้ง " เพราะโครงการเป็นนโยบายแบบสั่งการจากบนลงล่าง

สำหรับการเรียกคืนพื้นที่ทะเลที่เอกชนบางรายครอบครองเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ มาจัดสรรให้กับเกษตรกรรายย่อย ซึ่งเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์ของโครงการ ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากปัญหาสิทธิพลท้องถิ่น

๓.๓.๗ ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประมาณ ๑๕ หน่วยงาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกว่า ๒๐ ฉบับ แต่ขาดการทำงานร่วมแบบบูรณาการ เช่น กรมประมงใช้พระราชบัญญัติการประมง ๒๕๕๐ มุ่งเน้นการเพาะเลี้ยงและการจับสัตว์น้ำ กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ดูแลการขุดลอกคลองน้ำ การก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดูแลเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดูแลเกาะและท้องทะเลในส่วนที่ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ กรณีการสร้างท่าเทียบเรือเพื่อการท่องเที่ยว พบว่าทะเลเดียวกันหลายหน่วยงานร่วมดูแลโดยมีกิจกรรมที่ขัดแย้งกัน เป็นต้น

การบังคับใช้กฎหมายการประมงขาดความจริงจัง และมีการปฏิบัติที่แตกต่าง นอกจากนี้ประเทศไทยไม่มีแผนแม่บทว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่จะเป็นแผนแม่บทหลักของประเทศ และขาดกลไกร่วมที่จะทำหน้าที่ประสานสร้างความร่วมมือในการทำงานร่วมระหว่างภาครัฐด้วยตนเอง ภาครัฐกับภาคเอกชน ภาคชุมชน และภาคประชาสังคม

ความเห็นและข้อเสนอแนะว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑. การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รัฐควรยึดหลักการว่า ทะเล และทรัพยากรชายฝั่งเป็นทรัพยากรสาธารณะที่ประชาชนมีสิทธิเข้าถึง และได้รับประโยชน์ บนหลักการความมั่นคงของระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์น้ำ ซึ่งมีความสำคัญต่อเสถียรภาพของระบบนิเวศทางทะเลและตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์อย่างเท่าเทียมเป็นธรรม

๒. ปฏิรูประบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้เป็นระบบที่มีธรรมาภิบาล ซึ่งหมายถึง การบริหารจัดการที่โปร่งใส การเข้าถึงทรัพยากรที่เป็นธรรม การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความเห็น และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เท่าเทียมกัน มุ่งประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคาใจ ความไม่เสมอภาคทางรายได้ เอื้ออำนวยให้คนจน ชุมชนมีอาหาร มีรายได้

มีความมั่นคงในชีวิต มีการดูแลปกป้องทรัพยากรให้ยั่งยืน ตามนโยบายของรัฐบาล โดยจัดให้มีมาตรการ ดังต่อไปนี้

๒.๑ จัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งซึ่งตั้งอยู่บนฐานของระบบนิเวศ และมุ่งรักษาระบบนิเวศให้อยู่ในสถานะสมดุล โดยอาจเป็นแผนระยะ ๕ - ๑๐ ปี ทั้งนี้บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม การสร้างความร่วมมือ และการเชื่อมโยงการดำเนินการร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งนี้โดยมีการแบ่งแยกภารกิจที่ชัดเจนระหว่างกรมประมง กับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ดำเนินการศึกษา สำรวจ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศในระบบที่สามารถปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน โดยมีการเผยแพร่ทั่วไปและประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

๒.๒ จัดทำเขตคุ้มครองระบบนิเวศทางทะเล เพื่อเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน การฟื้นฟูป่าชายเลน การจัดทำปะการังเทียม การจัดทำธนาคารปูไข่นอกกระดอง การวางปะการังเทียม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และการจัดงบประมาณส่งเสริมและสนับสนุนโครงการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่จัดทำโดยชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายและดัชนีชี้วัดที่ชัดเจน

๒.๓ จัดให้มีกลไกร่วมแบบบูรณาการเพื่อแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับชุมชนท้องถิ่น โดยควรจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยมีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นองค์กรเลขานุการ

๒.๔ กระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยให้จังหวัดชายฝั่งทะเลสามารถกำหนดแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งระดับจังหวัด โดยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้กรอบทางนโยบายร่วมในระดับชาติ

๒.๕ ปรับปรุงระบบการจัดทำรายงานศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และขั้นตอนการอนุญาตให้ก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ จากให้ความสำคัญกับขนาดของโครงการ มาเป็นให้ความสำคัญกับระบบนิเวศ รวมทั้งให้ขั้นตอนการอนุญาตผ่านความเห็นชอบของประชาชน และผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่จะอนุญาต ตลอดจนมีมาตรการบังคับและมีหน่วยงานควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

๒.๖ จำแนกเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่ง โดยกำหนดกิจกรรมที่อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ทำ และจัดให้มีเขตพื้นที่ธรรมชาติหรือแนวถอยร่นจากชายหาดขึ้น เพื่อเป็นแนวป้องกันกิจกรรมบนฝั่งที่จะส่งผลกระทบต่อทะเล เช่น เขตห้ามก่อสร้างชายฝั่งป้องกันปัญหาตะกอนดินทับถม

แนวปะการัง พื้นที่สงวนเพื่อให้เต่าวางไข่ หรือพื้นที่ฟื้นฟูป่าชายเลน ป่าชายหาด เป็นแนวป้องกัน คลื่นยักษ์สึนามิ และการกัดเซาะชายฝั่ง เป็นต้น

๒.๗ จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียและขยะจากอุตสาหกรรม และเมืองที่หึ่งลงทะเล โดยให้มี มาตรการควบคุม ป้องกัน และบทลงโทษที่ชัดเจน ทันเหตุการณ์ เหมาะสมกับผลจากการกระทำที่เกิดขึ้น ภายใต้หลักการป้องกันไว้ก่อน และผู้ก่อมลพิษเป็นผู้รับผิดชอบ

๒.๘ จัดให้มีการศึกษาวิจัยเรื่องสารปนเปื้อนในสัตว์น้ำ โดยให้ทราบสถานภาพของปัญหา ที่ชัดเจน และวงจรของมลพิษ สาเหตุของปัญหา และมาตรการแก้ไขปัญหา

๒.๙ จัดให้มีแผนแม่บทการท่องเที่ยวทางทะเลและการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นรายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่การท่องเที่ยวสำคัญ เช่น เกาะช้าง เกาะสมุย เกาะภูเก็ต เกาะพีพี เป็นต้น ทั้งนี้โดยสร้าง เงื่อนไขและมาตรการจูงใจและควบคุมให้มีการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีคุณภาพ และไม่ทำลายระบบนิเวศของพื้นที่

๓. การจับสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน โดยปรับเปลี่ยนเป้าหมายการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำ จาก ที่มุ่งจับให้ได้มากที่สุด เน้นปริมาณเพื่อการค้าและการส่งออก เป็นเป้าหมายการจับสัตว์น้ำ ที่มุ่งเน้นคุณภาพ จับสัตว์น้ำที่โตเต็มวัย ด้วยเครื่องมือการประมงที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง ควบคู่กับการอนุรักษ์พันธุ์พันธุ์พื้นถิ่นที่อยู่ของสัตว์น้ำเพื่อเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำตามธรรมชาติ ทั้งนี้ ต้องลดกำลังผลิตด้านการจับสัตว์น้ำทะเลให้อยู่ในระดับสมดุลกับกำลังการ ผลิตของทะเลอย่างเร่งด่วน โดยควรมีมาตรการดังต่อไปนี้

๓.๑ บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและการประมงอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะมาตรการป้องกันและปราบปรามการทำประมงด้วยเครื่องมือผิดกฎหมายในเขตหวงห้าม หรือการดัดแปลงเครื่องมือการประมงที่ได้รับอนุญาตไปใช้จับสัตว์น้ำที่ไม่ใช่สัตว์น้ำเป้าหมายเช่น ดัดแปลงอวนตาถี่ ๐.๖ ซม. ใช้ล่อจับปลากะตักในเวลากลางวันไปใช้ล่อจับกุ้งทะเล เป็นต้น ซึ่งมีผล ต่อการทำลายพันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อน และฐานทรัพยากรทางทะเล

๓.๒ ยกเลิกการทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนรุนประกอบเรือยนต์ในทะเลไทย โดยไม่ต่อ อาชญาบัตรการประมงอวนรุนที่ครบอายุ และดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดกับผู้ทำการประมง อวนรุนโดยไม่มีอาชญาบัตร รวมทั้งที่ทำการประมงในเขตห้ามทำ

๓.๓ ลดแรงกำการทำการประมงด้วยเครื่องมือประมงอวนลาก โดยออกประกาศกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ขยายตาอวนกันธงให้มีขนาด ๔ เซนติเมตร และตาอวนหุ้มกันธงอวนให้มีขนาด ๖ เซนติเมตร ลดจำนวนเรือประมงอวนลากให้อยู่ในปริมาณ ๗,๐๐๐ ลำ ซึ่งเหมาะสมกับกำลังการผลิต ของทะเลไทย โดยจัดให้มีการสำรวจจำนวนเรือใหม่อย่างจริงจัง และดำเนินการลดจำนวนเรือที่มีอยู่

ควบคู่ไปกับการควบคุมการต่อเรือประมงใหม่ โดยไม่เพิ่มปริมาณเรือ การควบคุมทะเบียนเรือและ
อาชญาบัตรอวนลากอย่างเคร่งครัด

๓.๔. การยกเลิกการทำประมงอวนรุน และการลดแรงทำการประมงอวนลาก รัฐควรมี
มาตรการช่วยเหลือด้านสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำในการปรับเปลี่ยนเครื่องมือการประมง การปรับเปลี่ยนอาชีพ
ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ ไม่ให้ความช่วยเหลือซ้ำซ้อนกับผู้ที่มีความช่วยเหลือในการ
ปรับเปลี่ยนเครื่องมือไปแล้ว หรือผู้ที่รัฐเคยจัดซื้อเรืออวนลากไปแล้ว แต่ไม่ได้ปรับเปลี่ยนตามข้อตกลง
หรือไม่ให้ความช่วยเหลือผู้ใช้เครื่องมืออวนรุน อวนลาก โดยไม่มีอาชญาบัตร และเมื่อได้รับความ
ช่วยเหลือแล้วรัฐต้องมีมาตรการกำกับดูแลให้มีการปรับเปลี่ยนเครื่องมือตามข้อตกลง

๓.๕ ปรับปรุงเขตห้ามทำการประมงด้วยเครื่องมือประมงอวนลาก และเครื่องมือประมง
ที่ใช้ประกอบแสงไฟล่อ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ชายฝั่งทะเลของแต่ละพื้นที่ โดยมีหลักการสำคัญ
ที่จะสงวนพื้นที่ชายฝั่งไว้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน รวมทั้งคุ้มครองพื้นที่สำคัญ
ต่อระบบนิเวศทางทะเล เช่น ดอนหอย ปะการัง หญ้าทะเล

๔. สนับสนุนและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน และภาคีการพัฒนาในการ
บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จัดให้มีกระบวนการวางแผนที่เริ่มจากชุมชนขึ้นสู่แผนชาติ
โดยให้ชุมชน และภาคีการพัฒนาเป็นหลักในการวางแผนและดำเนินการตามแผน ซึ่งเป็นแนวทางการ
ปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งภาครัฐ และ
เอกชน

๕. ปรับปรุงพระราชบัญญัติการประมง ๒๕๙๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขต
การประมงไทย พ.ศ. ๒๕๙๒ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ ให้สอดคล้อง
กับสถานการณ์ปัจจุบัน และตราพระราชบัญญัติการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
พ.ศ. เพื่อเป็นกฎหมายกลางในการเชื่อมโยงความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยใช้ระบบนิเวศเป็นตัวตั้ง ควบคู่กับการรับรองสิทธิชุมชนในการดูแล
รักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ควรพิจารณาไม่ให้อำนาจ
ที่เกี่ยวข้องกับทะเลมีความซ้ำซ้อนกันจนยากแก่การปฏิบัติ

๖. ยกเลิกโครงการพัฒนาฐานการผลิตอาหารทะเลตามนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เพราะ
การจัดสรรพื้นที่ทะเลซึ่งเป็นทรัพยากรสาธารณะ เป็นทรัพย์สินบุคคลจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคม
การครอบครองพื้นที่ทะเลแปลงใหญ่ของเอกชน และการกีดกันการเข้าถึงทรัพยากรเพื่อการยังชีพของ
ชาวประมงพื้นบ้าน และคนจนในชุมชนชายฝั่ง นอกจากนี้โครงการดังกล่าวเป็นบทเรียนสำคัญในการ

ดำเนินงานโครงการของรัฐที่เร่งรีบ ขาดความรอบคอบ ไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานความรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงทำให้โครงการไม่มีความคืบหน้า ทั้งที่ใช้งบประมาณไปจำนวนมาก

๗. จัดให้มีการจำแนกพื้นที่อนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้สอดคล้องกับระบบนิเวศทะเลที่สามารถรองรับได้ การจำแนกพื้นที่ต้องประกอบด้วย พื้นที่ที่อนุญาตให้เลี้ยง ประเภทของสัตว์น้ำที่ให้เพาะเลี้ยง ขนาดของพื้นที่เพาะเลี้ยงต่อพื้นที่รวม มาตรการควบคุมผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และการควบคุมคุณภาพสัตว์น้ำ ตลอดจนการกำหนดให้การกระทำหรือการใช้สารบางชนิดในการเพาะเลี้ยง เช่น ห้ามปล่อยเลนจากบ่อเลี้ยงกุ้งสู่ทะเล ห้ามใช้กากชา หรือยาฆ่าปลาในบ่อเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น

๘. รัฐบาลควรให้สัตยาบันกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งประเทศชายฝั่งในโลกส่วนใหญ่ได้ให้สัตยาบันแล้ว เพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้สิทธิและมีหน้าที่ด้านการร่วมรักษาทะเลในน่านน้ำสากล และน่านน้ำประเทศอื่นภายใต้กรอบกติการะหว่างประเทศ

๙. นำระบบภาษีสิ่งแวดล้อม และภาษีก้าวหน้ามาบังคับใช้กับผู้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑๐. จัดให้มีการสื่อสารสาธารณะและการจัดให้มีหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้สังคมไทยมีความตระหนักและมีพฤติกรรมในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

.....